

Vereniging Vrienden van de Amsterdamse Binnenstad
VERSLAG VAN DE WERKGROEP WAAKHOND OVER HET JAAR 2011

Algemeen

De samenstelling van de werkgroep Waakhond is tot december 2011 ongewijzigd gebleven. Ons waardig lid Henk Oortwijn heeft besloten te vertrekken. De werkgroep is aangevuld met de heer James Rijkschroeff en bestaat verder uit Johan de Wolff, Johan Sandburg, David Mulder en Wolbert Vroom. Wolbert Vroom wordt vanaf heden opgevolgd door David Mulder als bestuurslid en contactpersoon voor de werkgroep met het bestuur van de VVAB.

Gewoontegetrouw zijn afgelopen verslagjaar alle lijsten van bouwaanvragen en wat dies meer zij bekeken. De plannen worden elke twee weken op de dinsdag en vrijdag doorgenomen. Wij zijn de medewerkers van de afdeling voorlichting en de dames van de balie wederom dankbaar voor de lijsten en de gastvrije ontvangst.

Er zijn wel enkele veranderingen opgetreden, naast de al vorig jaar genoemde intreding van de WABO (per 01-10-2010), geldt per 1 januari dit jaar het gewijzigd Besluit omgevingsrecht.

De WABO, OLO, en het gewijzigd Besluit omgevingsrecht

De WABO is per 1 oktober 2010 in werking getreden, en daarmee zijn de procedures verkort. Dat is een voordeel voor de aanvrager, maar de aanvrager moet dan voor een vlekkeloze aanvraag zorgen. Dat gebeurt door het zogenoemd vooroverleg. Plannen zijn steeds vaker voorbesproken, of te wel “voorgekookt”. Het indienen van een zienswijze heeft dan ook weinig zin: instanties als welstand, bureau Monumenten & Archeologie komen niet of nauwelijks terug op gemaakte afspraken.

Het Omgevingsloket Online, OLO, is ook dit jaar wederom de bron voor onvolledige aanvragen. Ongeveer 70% van alle aanvragen is incompleet! Het is een structureel verschijnsel.

Het vergunningsvrij bouwen voor monumenten is per 1 januari 2012 verruimd door een nieuw Besluit omgevingsrecht. Was het tot 1 januari jl. nog mogelijk zonder omgevingsvergunning bouwwerkzaamheden uit te voeren zoals gewoon onderhoud en het treffen van de door de gemeente opgelegde voorzieningen, nu is dat verruimd. Vanaf begin dit jaar zijn voor het aanbrengen van ondermeer dakkapellen, dakramen, daklichten en nieuwe kozijnen is geen omgevingsvergunning meer vereist. Er zijn wel enkele beperkingen. In een beschermd dorps- en stadsgezicht mag dit alleen zonder vergunning indien de veranderingen aan de achterzijde van het gebouw plaatsvinden. Voor monumenten geldt de voorwaarde dat alleen vergunningsvrij gebouwd kan worden als de betreffende onderdelen van het monument uit het oogpunt van monumentenzorg geen waarde hebben. Dat laatste biedt talloze mogelijkheden voor allerlei plannemakerij, maar geeft wel te denken wat nu te gaan ondernemen als werkgroep Waakhond.

Gesprek Waakhonden met wethouder en hoofd vergunningen

Op 9 maart 2012 hebben twee waakhonden, David Mulder en Wolbert Vroom, en de verenigingssecretaris van de VVAB Walther Schoonenberg, een onderhoud gehad met de wethouder Boudewijn Oranje van Stadsdeel centrum en de heer Rienstra, hoofd vergunningen. Hieronder volgt het verslag:

1. volgens de heer Rienstra is zelfs 70% van alle aanvragen onvolledig. Afd. vergunningen belt wel de aanvrager na om de ontbrekende stukken aan te leveren - in de praktijk levert dit weinig op. De aanvrager wordt in eerste instantie 2, soms zelfs 4 weken de tijd gegeven. Wij waakhonden ergeren ons er al sinds de invoering van de WABO hieraan, en blijkbaar is dit een structureel probleem. Het probleem is dus bekend, en vanuit de VVAB wordt dan ook geen verdere actie ondernomen. Het stadsdeel geeft nu - steeds- meer informatie over de indiening van plannen in het digitale OLO-loket.
2. Dat de vergunningsindiener zich goed voorbereidt is een logische zaak, omdat nu eenmaal de procedures behoorlijk zijn ingekort. Als aanvrager wil je het risico van niet-verlening/ weigering vermijden. Het gevolg is dat burgers (en waakhonden) die plannen willen inzien, eigenlijk "voorgebakken en voorgekookte" plannen zien, waarbij de invloed van een zienswijze is beperkt. Het plan (of/en ook: een controversieel plan) is al immers voorbesproken met bMA, welstand, afd. vergunningen en/of meerdere instanties. Deze instanties komen niet of nauwelijks terug van gemaakte "afspraken" die in deze voorbesprekingen zijn gemaakt. Wij kwamen allen tot de conclusie dat het indienen van bezwaar of beroep een te zwaar middel is. Maar ook dat het indienen van de zienswijzen eigenlijk nauwelijks of niets oplevert.
3. Dat vergunningen al zijn verleend voor/tijdens de tervisielegging blijkt incidenteel: niet structureel, de heren blijven wel er op attent.
4. Het op een eerder moment op de hoogte zijn van plannen:
 - welstandsbezoek is gezien de (vrij te maken) tijd voor de waakhonden vrijwel onmogelijk;
 - bij grotere plannen wordt men vaak al op de hoogte gesteld; indien dit maatschappelijk is gewenst, en vaak is dat het geval met grote ingrepen;
 - de wethouder zegt toe de agenda van de welstandscommissie -nu zijn enkel adressen genoemd- van meer info te voorzien: dwz een korte omschrijving van de aanvraag;
 - het digitaal verstrekken van de ingediende aanvragen: het stadsdeel is dit wel van plan, maar dat gaat nog (jaren?) wel even duren...

Het was een prettig gesprek. De heren Oranje en Rienstra toonden ook nog aan dat het aantal aanvragen afgelopen jaren stijgende is - ondanks de crisis in de bouw. Op een opmerking dat deze aanvragen allerlei aanvragen betreffen (WABO omhelst ook asbestsaneringen, reclame, bomen kappen etc) en niet alleen de (ouderwetse) bouwvergunningsaanvragen, werd niet echt inhoudelijk op in gegaan.

De afdeling vergunningen is een binnendienst, en komt vlg's Rienstra nooit buiten, dit in tegenstelling tot de Buitendienst (de zgn bouwinspecteurs). Beide afdelingen blijken van elkaar, omwege de (ambtelijke) zuiverheid, geheel gescheiden van elkaar te werken. De buitendienst controleert wel bij een aanvraag de bestaande situatie op tekening/ aanvraag en ter plaatse. Oude bouwvergunningen worden zelden als basis gebruikt, vaak zijn deze tekeningen van te lang geleden. Daarnaast kleven er ook juridisch bezwaren aan.

Ingediende zienswijzen

In 2011 zijn slechts 13 zienswijzen ingediend. Dit had verschillende oorzaken, waarvan de uitwerking van de economische crisis en problemen met het Omgevingsloket Online, OLO zeker van invloed waren. De volgende zienswijzen zijn ingediend:

- Schippergracht 12 (11-2-2011)
- Oudezijds Voorburgwal 77 (19-3-2011)
- Marnixstraat 394A-404 (14-4-2011)
- Kerkstraat 289 (27-5-2011)
- Keizersgracht 502 (27-5-2011)
- Damstraat 30 (29-7-2011)
- Sarphatistraat 78 (26-8-2011)
- Marnixstraat 305-307/Bloemgracht (11-11-2011)
- Schippergracht 12 (16-11-2011)
- Lindengracht 184 (16-11-2011)
- Leidsestraat 20 (16-11-2011)
- Weteringschans 84A (2-12-2011)
- Haarlemmerdijk 57 (30-12-2011)

In de meeste gevallen hadden onze bezwaren betrekking op relatief kleine zaken, zoals dakterrassen, dakkapellen en gevelreclame. In vier gevallen betrof het wijziging van (winkel)puien. De ingediende zienswijzen lijken echter van geen invloed te zijn geweest op de besluitvorming. De meeste bouwaanvragen zijn na behandeling door het stadsdeel aangepast op een wijze waarmee onze bezwaren werden weggenomen. In twee gevallen is na advies van de Commissie voor Welstand en Monumenten een besluit genomen waar de Werkgroep Waakhond het niet mee eens was. Dit betreft de wijziging van de winkelpuien van de panden Damstraat 30 en Haarlemmerdijk 57. Gezien de overwegingen van de Commissie voor Welstand en Monumenten leek verdere actie de Werkgroep Waakhond echter niet gewenst. Op andere bouwaanvragen was aan het einde van het jaar nog geen besluit genomen, zoals de voorgenomen sloop van Weteringschans 84A. Dit dossier zal ook in 2012 nog de aandacht van de Werkgroep Waakhond hebben.

Toekomst, strategie en plannen

De werkgroep functioneert op zich heel goed. Alle plannen worden gecontroleerd. De samenstelling van de werkgroep is constant en er wordt telkenmale een vervanger gevonden voor een uittreidend lid. Elke zienswijze wordt eerst via de mail onderling beoordeeld voordat deze aan het Dagelijks Bestuur Centrum wordt verstuurd.

Het aantal ingediende zienswijzen is wel behoorlijk gedaald:

- 2011: 13 zienswijzen;
- 2010: 35 zienswijzen;
- 2009: 28 zienswijzen;
- 2008: 56 zienswijzen.

Zoals in het vorig jaarverslag vermeld kan de kans bestaan dat we achter de feiten aan gaan lopen. Dat is ons inziens nu ook het geval. Het ambachtelijke controlewerk zal blijven doorgaan zolang de werkgroep nog geen echte alternatieven heeft. Hoewel onze zienswijzen nauwelijks effect hebben, blijft het nog de enige optie om een kritisch geluid te laten horen.

Eenzijds moet ook worden opgemerkt dat de plantoetsing door het consequent toepassen van de welstandsnota en programma van eisen voor monumenten, steeds minder aanleiding geeft voor het opstellen van zienswijzen.

Komend jaar zal de werkgroep Waakhond zijn positie blijven evalueren. In overleg met het bestuur zal de werkgroep maatregelen nemen om eerder in het proces deel te nemen. Het voornemen van de wethouder (zie boven) om de agenda van de welstand van meer informatie te voorzien dan alleen het adres, kan hieraan bijdragen. Daarnaast zullen de grote en ingrijpende plannen eerder worden aangekondigd, zodat hierop tijdig kan worden gereageerd.